

Kjak

Sonja Schneider

Til marknaðardeildina í SMS

SMS kl.10 føstulávintsmána-morgun 2012.

Á torginum stendur eitt borð við einum naknum konu-fólkaniðurparti. Føturnar krosslagdar venda móti svarta forhanginum. Kubbað av um tvøran, blóðið drívur. Ein klútur, átøkur einum laki, er stappaður í kviðin at drekka blóðið.

Høgrumegin ein avhøgð, blóðgað hond. Vinstrumegin eitt avhøgt høvd! Nei, hyggur tú nærri, eru hond og høvd ikki høgð av, men skrykt av. Okkurt ódjór hevur skrykt tað leyst frá kroppi, spengur, raddarbond og vælindi, alt hongur og dillar.

Longur til vinstru ein stórur flatskíggi. Høgrumegin á gólvinum er ein maður í ferð við at rigga ljóðið til. Tað ljóðar sum serlig ræðsluljóð skulu sendast í hátalarunum.

Framman fyri skíggjan og henda nakna blóðuga niðurpart, sum vendir áskoðaranum baki – tað, sum er av bakinum, frá lendunum og niðureftir – eru nakrir hugnaligir toystólar til børnini at tryggja kroppin á, meðan tey síggja (ræðu?) film.

Rundan um er eitt slag av amfi-veggi. Rundur, høgur, svartur og allur lagdur við lokkaneti. Í lokkanetinum eru ovurstórir eiturkoppar, rottur, deyðningahøvd, spøkilsir og heil beinagrind í jarnrimabúri.

Eg spyrji meg sjálva, hvar leiðslan í SMS er. Hvat hugsatey fyri sær? Er hetta fastalávint? Nógv vaksin hava spesialiserað seg í at framleiða pervertión til børn, men hví gongur SMS á odda?

Hetta sær út sum ein smagleys eftirgerð av amerikanska

Halloween-haldinum, og tey, sum skapt henda pall, hava blandað alt í ein ellibita.

Gamalt er, at trøll dansa í føstu. Frá føstulávintsmána-degi til páskir gera myrkursins andar nógv meira um seg enn annars. Harav stóðst siðurin við at hava eina ketu í tunnuni. Kettan, serliga tann svarta, var trúgv fylgisneytin hjá heksini, og hon ímyndaði tað ónda og tær myrku maktirnar. Meiningin við at sláa tunnu var at reka myrkursins andar úr bygdini, tá ið føstan tók við, so at tíðin ikki varð heilt þúrgjørd.

Allahalganna er eftir gomlum siði tíðin, tá ið slørið millum henda heimin og hin heimin, millum livandi og deyð, er tynst. Sambandið millum hesumegin og hinumegin er sterkast í allahalguni.

Tí hava halloween-siðirnir ein so sterkan dóm av deyða, og í Amerika eru spøkilsir, deyðningahøvd og líkkistur við í halloween-haldinum. Vit hava ongantið hildið allahalganna á henda hátt, men tey síðstu árinir er hetta eisini komið til Føroya.

Men hví fara dekoratørarnir í SMS at vella alt saman? Hvat er fastalávint, og hvat er allahalganna?

Og hví í viðu verð skulu børn fáa nakin, sundurskorin konufólk stungin upp í eyguni, tá ið tey skulu ó-hugna sær eina løtu í SMS, meðan tey vaksnu gera ørindi?

Hvat halda foreldur og ommur og abbar um slíkt gestaltari?

Er hetta finasta slag? Deiligt hjá børnum at óhugna sær við?

Kári Mikkelsen
journalistur og
politiskur viðmerkjari

Rán á alljós-um degi

Góði Kaj Leo! Vónandi hevur tú roknað út, at tú bert sleppur at áleggja tilfeingisgjald á makrelin við Fólkafloksins loyvi, um tú gongur við til fremja størsta rán í Føroya søgu. Nevnliga at seta í verk rullandi fiskiloyvi aftan á 2018.

Sum tann ábyrgdarfulli persónur tú ert, vilt tú sjálvandi ikki fara í søguna sum tann lögmaður, ið framdi áratúsundar svikaráð móti tínum egna fólk. Áset tilfeingisgjald á makrelin, og álegg í stundini Fólkaflokkinum at taka hatta uppskotið, um rullandi fiskiloyvir aftur. So hevur tú ein veruligan møguleika fyri at vinna virðing millum okkum føroyingar fyri tínum embæti.

Tað er nú týðilgari enn nakrantíð, at tað millum fólkafloksmenn so illa lýdda tilfeingisgjaldið bráðliga kemur sum kallað, tí tað nú kann nýtast sum eitt kærkomið skálkaskjól, ið verður lagt út sum roykslør fyri at seta í gildi rullandi fiskiloyvir. Reiðararnir vilja við gleði rinda eitt fitt tilfeingisgjald fyri makrelin í ár, um teir afturfyri fáa ognarrættin til tærmongu milliardirnar, sum tey rullandi fiskiloyvini eru verd. Tí tá 12 ár eru farin afturat, er endaligi ognarrættur

teirra til hesi loyvir tryggjaður.

Góði lögmaður og tit onnur ábyrgdarfullu tingfólk: Gerið ikki ta beistagerð at ræna okkara og tykkara eftirkomarar fyri milliardir av krónum við at hoppa upp á hatta roykslørið, ið mest av øllum líkist eini korruptari samansvørjing millum partar av politisku skipanini, partar av vinnuni og ávísar figgingarstovnar.

Skuldi tað hent, at offurið verður, at onki tilfeingisgjald verður lagt á makrelin í ár, er tað piparnøtur afturímóti, at tit avhenda fólksins ogn í allar ævir til nakrar fáar, privatar aktørar. Umframt at útliloka, at nýggj vinnulívsfólk fáa ein veruligan møguleika fyri at koma inn í fiskivinnuna, fer hetta at seta ferð á spekulatióin í milliardaflokki við hesum loyvum, ið sum frálíður í stóran mun fara at enda á útlendskum hondum ígjøgnum føroyskar strámen.

Í veruleikanum er hetta málið so stórt, at tað eigur at verða lagt út til fólkaatkvøðu, sum hóskaði kundi verið hildin saman við fólkaatkvøðuni um kommúnusamanlegging.

Tíðargrein Eyðfinnur Jacobsen

Skattur av handli við fíggjarkrøvum

ES-nevndin hevur lagt fram lógaruppskot um at skatta handli við fíggjarkrøvum.

Skotið er upp at leggja avgjald upp á 0,1% á handli við partabrøvum, skuldabrøvum og gjaldoyra, og at leggja avgjald upp á 0,01%, tá handlað verður við øðrum fíggjarligum tólum (termins-avtalum o. ø.)

ES-nevndin roknar við, at skatturin av handli við fíggjarkrøvum kemur at geva einr 57 milliardir evrur um árið.

Uppskotið hjá ES-nevndini bygd á eina reglu um, at skatturin skuldi rindast í tann mun seljari ella keypari er heimahoyrandi í einum ES-landi. Harðar atfinningar hava verið ímóti uppskotinum, eitt nú, at slíkur skattur kann elva til, at kapitalurin verður fluttur úr Evropa. ES-nevndin

hevur tikið atfinningarnar til eftirtektar og ætlar nú í staðin, at avgjald skal leggjast á tær fíggjarognir, sum hava sín uppruna

í einum ES-landi uttan mun til, hvar í heiminum, handlað verður. Hetta er sama mannagongd, sum hevur verið galdandi fyri

partabrævhandil í Bretlandi í mong ár.

Robin Hood-skattur

Felagsskapir, ið arbeiða fyri øktari hjálp til menningarlondini, hava í mong ár arbeitt fyri fáa altjóða samfelagið at seta í verk skatt av handli við fíggjarkrøvum, ein skatt, sum eisini verður nevndur Robin Hood-skattur, og sum skal koma menningarlondunum til góðar.

Hesir felagsskapir vísa á, at um 50% av hesum skattainntøkum fór til at avmarka skaðan av veðurlagsbroytingum og bardagan móti fátækradømi í menningarlondunum, vildi árliga altjóða hjálpin til menningarlondini hækka tíggjufalt. Hini 50% vildu hinvegin kunna skapt í hundrað túsundvís arbeiðspláss í Evropa árliga.

Fakta

Ein handli við fíggjarkrøvum er ein handli við t. d. virðisbrøvum og gjaldoyra. Hugskotið um skatt av handli við fíggjarkrøvum (Financial Transaction Tax) gongur heilt aftur til navnframa enska búskaparfrøðingin John Maynard Keynes, sum undir búskaparkreppuni í 1930-árinum setti fram uppskot um skatt av hesum slag.

Í 1970-árunum útbygdi nobelprísvinnarin James Tobin hugskotið til í staðin at fevna um gjaldoyrahandlar, eisini nevndu Tobin-skatturin. Endamálið hjá Tobin var, at skatturin skuldi avmarkað spekulatióin og við hesum fáa javnvág í marknaðin.

Vegna plásstrot er nógv kjaktilfar ikki komið í blaðið. Men tað kann lesast undir »Viðmerkingar« á heimasíðu okkara

www.sosialurin.fo